

Känn igen och undersök kryp i vattnet

Gör så här

1. Fånga krypen med håv och flytta dem över till en burk för vidare undersökning.
2. Se om du bland krypen hittar några av dem som finns avbildade på de här korten.
Du kan använda förstoringsglas till hjälp.
3. Släpp krypen där du fångade dem när du är klar med undersökningen.

OBS! Skada inte krypen, låt dem fortsätta med sina liv efter att de blivit undersökta.

Utrustning

Håv, burk och förstoringsglas.

Källor

laji.fi, Finlands artdatacenter

PINKKA – Lärmiljö för artkännedom, Helsingfors universitet

Rantojen hyönteiset, Sami Karjalainen 2017

Meren aarteet, red. M. Viitasalo, K. Kostamo, E-L Hallanaro, W. Viljanmaa, S. Kiviluoto, J. Ekeborn och P. Blankett 2017

Vesikirppu ja sudenkorento – Makean veden eläimiä, L-H Olsen, J. Sunesen, B. V. Pedersen, finsk översättning I. Kalliola 1999

© **Valonia – Egentliga Finlands servicecenter för hållbar utveckling och energi 2018**

Illustrationer: Maiju Oikarinen, layout: Reetta Taponen, sammanställning av texter: Jarkko Leka.

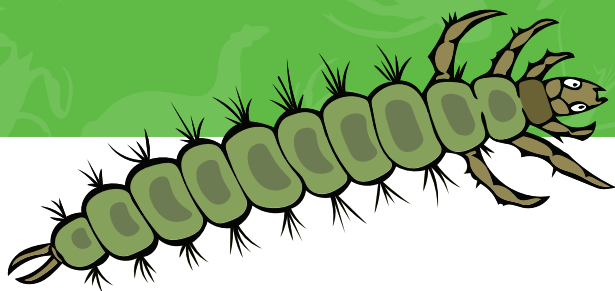
Svensk översättning: Anna Moa Westerlund-Rönnberg/Skärgårdshavets biosfärområde.

Korten kom till som en del av projektet Våra skolors närvatten som finansieras av Haavi - Föreningen för miljöfostran i Egentliga Finland r.f. och Åbo Energi

**TURKU
ENERGIA**

VALONIA

Bökare

Rognattsländelarv

Rhyacophilidae

Längd

20–30 mm

Karakteristika

- Har två kloförsedda ben på bakkroppen
- Det hårda skalet på ryggsidan skyddar rognattsländelarven mot rovdjur

Lever

På botten

Yt-spinnare

Virvelbagge

Gyrinus substriatus

Längd

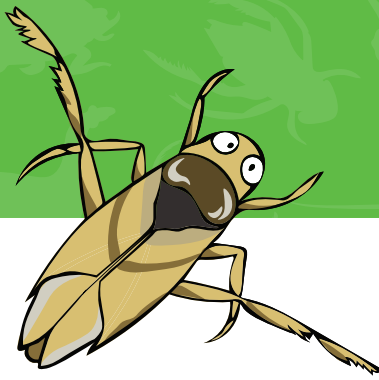
ca 5 mm

Karakteristika

- Silver- eller guldgänsande skal
- Tvådelade ögon med vars hjälp den kan se både ovan och under ytan
- Simmar snabbt och med slingrande rörelser på vattenytan

Lever

Dykande vid ytan

Dykare

Längd

13–16 mm

Allmän ryggssimmare

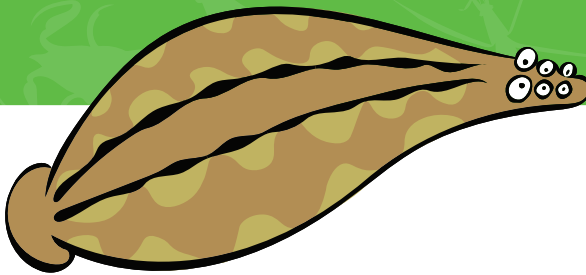
Notonecta glauca

Karakteristika

- Har en mörk triangelformad fläck på ryggen
- Simmar med magen uppåt
- Kan också flyga

Lever

Var som helst
i vattnet

Sugkopps-
mätare

Längd

25–30 mm

Stor broskigel

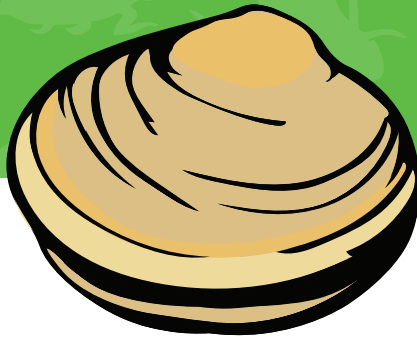
Glossiphonia complanata

Karakteristika

- Har sex ögon
- Sugkoppar både fram och bak
- Då man tar i den drar den ihop sig till en boll

Lever

Fäst vid stenar,
växter eller kvistar
på botten

Filterrare

Längd

10–15 mm

Allmän klotmussla

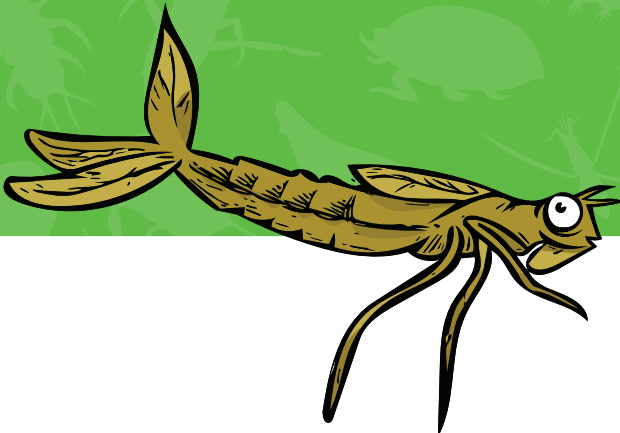
Sphaerium corneum

Karakteristika

- Mycket kupigt skal
- Ringar med jämna mellanrum på skalets yta
- Kan klättra längs växter för att ta sig till bättre födoplatser

Lever

På botten

Rovdjur

Jungfruslände- och flicksländelarver

Zygoptera

Längd

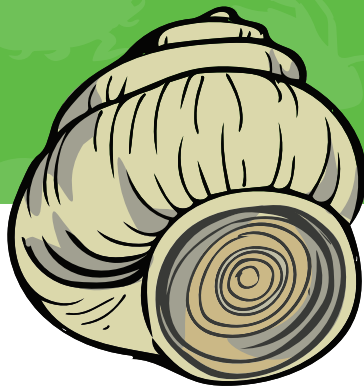
10–25 mm

Karakteristika

- Lång och smal kropp
- Längst bak på kroppen sitter tre fjäderlika lameller som fungerar som gälar
- Kan skjuta ut en fångstmask för att fånga byten. Vid vila är masken invikt under huvudet.

Lever

På botten,
fäst vid vattenväxter

Glidare

Stor kamgälsnäcka

Valvata piscinalis

Längd

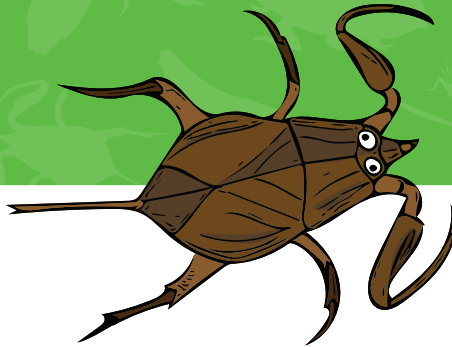
5–10 mm

Karakteristika

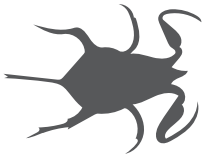
- Munöppningen skyddas av ett runt spiralformat tillslutningslock
- Tack vare tillslutningslocket kan snäcken klara sig levande genom en fisks tarmkanal

Lever

På bottnen

Ligger i bakhåll

Klodyvel

Nepa cinerea

Längd

ca 20 mm

Karakteristika

- De främre benen har gripklor
- Kan med hjälp av det tunna och långa andningsröret på bakkroppen andas under vattenytan

Lever

Bland vattenväxter

Rovdjur

Äkta trollsländelarv

Anisoptera

Längd

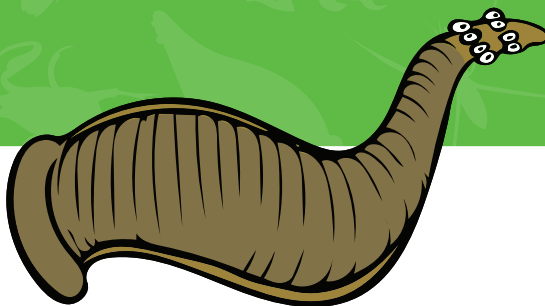
10–45 mm

Karakteristika

- Kort och robust kropp
- Kan skjuta ut en fångstmask för att fånga byten. Vid vila är masken invikt under huvudet.
- Larvstadiet kan räcka 2–3, ibland till och med upp till 5 år

Lever

På botten
fäst vid vattenväxter

Sugkopps-
mätare

Svalgigel

Erpobdella testacea

Längd

15–25 mm

Karakteristika

- Åtta punktformade ögon i två rader
- Sugkoppar både fram och bak

Lever

På botten fäst vid på
stenar, växter eller
kvistdelar

Dykare

Längd

10 mm

Dykarbagge

Ilybius fuliginosus

Karakteristika

- Huvudet ligger delvis under mellankroppen
- Bruna täckvingar med ljusa kanter
- Ludna simfötter baktill

Lever

Fritt dykande

Glidare

Längd

30–50 mm

Stor dammsnäcka

Lymnaea stagnalis

Karakteristika

- Spetsigt skal
- Rör sig längs vattenväxter och stiger emellanåt upp till ytan för att andas
- Finlands största vattensnäcka

Lever

På botten

Filtrerare

Stor och liten dammussla

Anodonta anatina / *A. cygnaea*

Längd

7–10 cm
12–20 cm

Karakteristika

- Rätt tunt och skört skal
- Silvrig färg som skymtar under ytfärgen
- Ligger halvt nedgrävd i botten och filtrerar näring åt sig

Lever

På botten

Kravlare
som ofta
gömmer
sig

Vattengråsugga

Asellus aquaticus

Längd

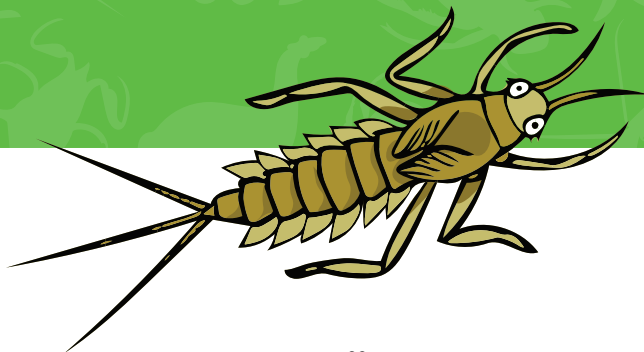
10–20 mm

Karakteristika

- Har ljusa fläckar på huvudet och ryggen
- Har två tudelade simfötter på bakkroppen
- Tål också salt vatten

Lever

På botten,
på stenars yta

Krälare

Dagsländelarv

Ephemeroptera

Längd

3–15 mm

Karakteristika

- Tre långa, tunna stjärtspröt
- Gälar vid bakkroppens sidor
- Kan leva som larv i flera år. Den vuxna sländan lever endast en kort tid, några timmar till ett par dagar

Lever

På stenar,
på botten

Filtrerare

Blåmussla

Mytilus trossulus

Längd

10–40 mm

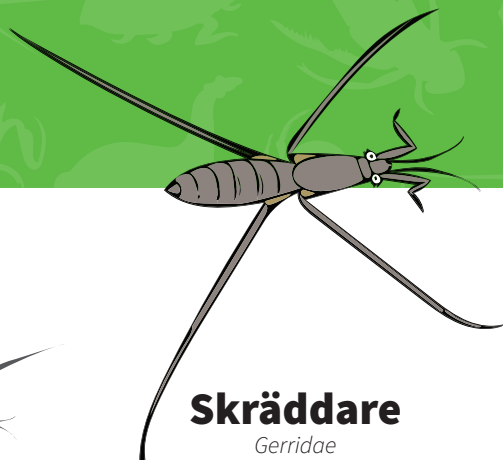
Karakteristika

- Triangelformad och smal med trubbig spets
- Bildar täta samhällen

Lever

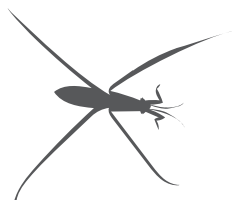
På botten

Ytlopare

Skräddare

Gerridae

Längd

8–17 mm

Karakteristika

- Långa ben
- Rör sig snabbt över vattenytan och lämnar ringformade spår efter sig

Lever

På ytan

Filtrerare

Ärtmusslor

Pisidium

Längd

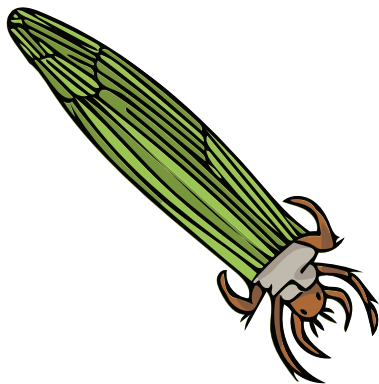
2–10 mm

Karakteristika

- I Finland finns 18 arter av ärtmussla
- Väldigt små musslor
- Gråbruna och grönaktiga till färgen
- Tunt, ofta genomskinligt skal

Lever

På botten

Har du hittat ett märkligt litet avlångt fodral?

Det är en nattsländelarv.

Nattsländelarverna är skickliga på att bygga fina skydd av sandkorn, växtdelar, mussel- och snäckskal eller en kombination av alla de här.

Nattsländelarver lever i sötvattenmiljö, men vissa arter kan förekomma i brackvatten som är vatten med låg salthalt. Olika arter har olika krav på sin livsmiljö: vissa kräver stilla vatten, andra strömmande. Larverna använder näring på olika sätt, och utifrån de sätten kan de delas in i betare, filtrerare, sönderdelare och rovdjur.

